

Maja Novak

Zarota

Naše mestece je majhno, a prijazno. Hiške vedo, kaj se spodobi, in ostajajo lepo pri tleh, komaj katera se povzpne do četrtega nadstropja. Kadar naše mestece prihrani dovolj žepnine, ki mu jo odštejeta na dlan mama in tata ali botra na obisku ali delegacija Švedske kraljeve akademije, si kupi nov semafor. Zdaj imamo že tri. Naše mestece je varčno kot hrček. Na vseh treh semaforih vedno utripa rumena luč. Tudi to je dokaz prijaznosti našega mesta: ko bi rdeče luči ustavljale promet, bi tisti edini avto na dan za vožnjo skozenj potreboval več kot minuto.

Ker je naše mesto – kot sem že povedal – majhno, je jasno, da se vsi poznamo med sabo. Vsi poznajo mene. To se pravi: kadar opravljanje nanese name, vsi vedo, kdo so moji starši, kdaj smo zadnjikrat belili kuhinjo, v katero šolo sem hodil in zakaj ne hodim več. To pa še ne pomeni, da me tudi opazijo, kadar hodim po ulici. Nočem trditi, da se nalašč ne zmenijo zame ali da mi ne odzdravljajo, seveda mi, če jih dovolj vneto cukam za rokav, dejstvo je le, da me kratko in malo ne opazijo. Mene je težko opaziti. Nisem ne debel ne suh, ne majhen ne visok, ne neumen ne pameten, ne okoren ne okreten, vsak moj las je drugačne barve, vsi skupaj pa nobene, kože sem bolj blede, vendar nisem albin, ne oblačim se po zadnji modi (moral bi preveriti, ali se sploh oblačim) in ne počnem nič hvalevrednega ali bogoskrunskega. Pa me uglej, če me moreš.

Rekli boste: hvali Boga, dal ti je mirno in varno življenje, udobno ti je kot črvu v moki in kdo se dandanašnji še lahko pohvali s tolikšno milostjo? Ampak jaz sem vedno bolj prepričan, da gre v resnici za zaroto. Ne, ne, ne bojte se, ni se mi spet poslabšalo, ni me okobalila preganjavica, prej nasprotno: drznem si trditi, da je po sredi ljubezniva, dobrohotna, skoraj starševsko naklonjena spletka; neomajno verjamem in hočem verjeti, da mi someščani pripravljajo prijetno presenečenje. To pomirjajoče spoznanje je prišlo hkrati s prvimi glasovi v glavi.

Samo pretvarjajo se, da me ne vidijo; v resnici pa še predobro vedo, da stopam med njimi, in ponosni so name. Kajti vsem je znano, kar je bilo meni tako dolgo skrito: da sem izbran za višje cilje – da bom prej ali slej dosegel nekaj ne le

pomembnega, ampak celo znamenitega – da se bom zapisal v zgodovino in mimogrede še ponesel slavo očetnjave daleč onkraj severnega in južnega semafora – da iz mene še nekaj bo; še nekaj bo; še nekaj bo. Na sumu jih imam, da povrh celo vedo, kaj je tisto, po čemer se bom odlikoval in zasijal med soljudmi in nad njimi, le povedati mi nočejo, kot za zdaj o podrobnostih tudi še trmasto molčijo moji glasovi. Pa v tej skrivnostnosti ni zlobe ali nevoščljivosti, nikar ne mislite tako: naši meščani so majhni, ampak dobri: sprenevedajo se in se za mojim hrbtom prisrčno muzajo v pest le zato, da mi ne bi pokvarili veselja – da bi bil lahko takrat, ko me bo obšel navdih, ko se mi bo razkrilo, ko bom zablestel v polni gloriiji, prijetneje presenečen.

Nikoli ne veš, kaj je za kaj dobro.

Saj se primerjave, ki govorijo v prid moji domnevi, kar same ponujajo! Poglejte rojstne dneve. Kakšni pa bi bili, če bi slavjenec že tedne vnaprej vedel, da se bodo drugi spomnili nanj pa da mu bodo čestitali pa da ga bodo obdarovali pa s čim? No? Je že res, da se te dni (teh tisoč petsto in več dni!) moji rojstni dnevi vse pogosteje splazijo mimo po prstih, za triintridesetega mi menda še mama in tata nista voščila, ampak tolaži me zavest, da to pač sodi k tistemu njihovemu komplotu. Ko sem bil otrok in moje izjemnosti še ni bilo tako težko skrivati pred mano, je bilo kajpak drugače. Vedno so me presenetili tako, kot sem bil pričakoval: prijetno in povsem.

Za deseti rojstni dan sem, denimo, dobil frnikole, marsovca na električno, ki je hodil, brnel in bliskal s lučkami na antenah, akvarij s kitajskimi krapi, tolstimi in belo – oranžno pisanimi, podobnimi prerezanemu poltrdo kuhanemu jajcu skratka, belo muco, ta se nekako izmika opisu, in morskega prašička v lastni kletki. Kar razkošno darilo, kajne, in najlepše na njem je bilo, da me je povsem pretreslo, ker do zadnjega nisem vedel za nobeno njegovih sestavin – kot so mi potem še tedne in tedne uspešno prikrivali, da je marsovec, z gumijastim repom, pozabljenim v električni vtičnici, strmoglavil v akvarij, naelektril krape, zbil posodo na preprogo, mimo je prišla bela muca in pomlatila ribe, ne da bi ji kaj škodile (zanesi se na mačke!), temveč je potem z nasršeno tačko, iz katere je modro pršelo, grebla po kletki morskega prašička, ki se ji ga je zahotelo za poobede, naelektrila kletko, tudi budri v njej ni bilo nič – Faradayeva kletka, razumete? – ampak živalco, ki je zavohala mačko in tačko, je zgrabila panika, poblaznelo je begala v krogu med rešetkami, ki so ji rešile življenje, hišna pomočnica je hotela videti, kaj jo je obsedlo, hotela ji je pomagati, prijela je za vrata kletke, v drugi roki je stiskala mokro cunjo in – bum. Exit hišna pomočnica. Tudi budra je ušla ven, na preprogo, v varljivo prostost, tam pa je še vedno prežala muca (exit morski prašiček) in se je zadavila s frnikolo v budrinem želodčku. Kako se je frnikola znašla tam? – no ja, povsem voljan sem prevzeti nase svoj zanemarljivi delež krivde.

Hišne pomočnice mi sicer niso mogli zamolčati, bila je preobilna, da bi jo lahko kar pometli pod preprogo, ampak zelo zelo dolgo mi niso izdali, da sem hkrati ostal še brez marsovca, akvarija, muce in prašička; da ne govorimo o frnikoli, za katero se pač nikomur ni ljubilo brskati. Nedvomno boste soglašali, da so bile njihove nedolžne

laži ("Muco smo posodili sosedom, ki imajo miške, srček.") dobro mišljene in samo meni v prid.

Ampak po tisti nesreči so me začeli posebej pazljivo opazovati, kot da sem vso godljivo zakuhal nalašč. Prisežem, da je nisem! – res pa je, da sem imel v tistih dneh na vesti vrsto drugih, manjših potegavščin. Vedno sem imel posebno srečno roko z jestvinami in vinom. Hišna pomočnica (takrat še živa) je z rdečimi pestmi, uprtimi v boke, stala nad kapljajočim zavitkom, ki ga je prinesla iz ribarnice ter razmotala na kuhinjski mizi, in izgubljeno otresala z glavo: bila je sveto prepričana, da je kupila pet postrvi, zdaj pa jih je šest, ne, sedem, počakaj no malo – še enkrat bo preverila, ali jih morda ni (dvajset!?) – sveta nebesa, saj ne zna več šteti! In tata je godrnjal: sit sem že tega hlebca, ali ga ne bo nikoli konec, tri dni star kruh jemo, čemu je pa to podobno, ampak mama je bila neomajna, kruha ne bomo metali stran, jedli ga bomo, dokler ga ne bo zmanjkalo – in smo ga res, še teden dni. Ampak zares zganili so se šele po smrti hišne pomočnice. Danes razumem, da so se šele takrat zavedeli nenavadnih moči, s katerimi sem očitno obdarjen, in so z zadržanim dihom pričakovali naslednji čudež. Škoda – ko bi bil to pravočasno spoznal, bi jim prav rad ustregel. Tako pa mi je vsa tista pozornost kmalu postala presneto odveč. Moji glasovi mi šepetajo, da sem se prav zaradi nje začel zatekati za okope neopaznosti; kajti bil sem lep otrok, plavolas, blagega sinjega pogleda – in zdrav – kadar sem vreščal, je vse mesto letelo vkup; saj ne, da bi bilo to pri tukajšnji gostoti prebivalstva kaj omembe vrednega, ampak človek mora pač ustvarjati s tistim, kar ima pri roki – kasneje pa sem postajal iz dneva v dan bolj vsakdanji, nekako zakamufliran, bledel sem in sivel in postajal testen in tudi vreščal nisem več, samo še v svojem trebuhu. Triindvajset let tihega vreščanja, živ dolgčas, potuhnjeno prisluškovanje lastnemu zamrzlemu vriskanju mi je začelo presedati, ampak potem so ga k sreči preglasili glasovi.

Takrat nekako so tudi nehali buljiti vame in so se začeli delati, kot da sem premaknjen, kot da nisem njihov, kot da si nekaj domišljam, kot da me ni – popravek, začeli so se delati, kot da se delajo, da me ni; in moji glasovi so mi razkrili, zakaj je tako.

Čudež pričakujejo in želijo, da bi bil prijetno presenečen, ko se mi bo nehote posrečil.

Mislím, da bo kmalu dopolnjeno. V mestu pripravljajo amatersko gledališko predstavo, pa me niso povabili zraven, in to bi se mi smelo upravičeno zdeti kruto, če ne bi vedel, da je trenutek moje slave tik pred vrati in se morajo zato moji someščani v svoji hlinjeni nevednosti že zatekati k obupaním ukrepom.

Na hribu nad mestom, za tremi semafori, postavljajo odrske kulise, tri križe, in kadar se pritihotapim bliže, odvrtaajo oči, da ne bi v njih prebral veselja nad presenečenjem, ki mi ga pripravljajo.

Nekaj mi tajijo. Nekaj mi tajijo. Nekaj mi tajijo.

Jezus, pa ja ne bo spet kdo umrl?